

Bàrbars a la ciutat tardoantiga. Presències i absències als espais públics i privats

A l'imaginari col·lectiu de l'Antiguitat, pocs conceptes semblen més antagònics que el salvatge bàrbar i la civilitzada vida urbana. Malgrat això, les grans ciutats de la Mediterrània foren sempre focus d'atracció per a nombroses persones d'origen bàrbar. Al segle V, en plena efervescència de les *gentes* i amb la construcció dels primers *regna* a Occident, la ciutat esdevé un dels escenaris principals dels processos de transformació política, social, cultural i ideològica de l'època.

Dins el projecte Romania Gothica, la reunió de Barcelona es presenta com un fòrum de debat en què historiadors, arqueòlegs i filòlegs discutiran les línies mestres de la interacció entre romans i bàrbars en àmbit urbà i de les seves conseqüències per al desenvolupament històric de les ciutats d'Occident.

Projecte Romania Gothica

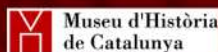
Comitè científic i organització: Isabella Baldini, Salvatore Cosentino, Christine Delaplace, Joan Pinar, Tivadar Vida

Romania Gothica IV - Barcelona

Coordinació: Joan Pinar
Organització: Michelle Beghelli, Toni Juárez
Secretaria: Oriol Achón, Irene Gras, Elena Labajo, Júlia Miquel

Contacte: aredat@gmail.com

Amb el suport i la col·laboració de:

Imatge de coberta: Virgili Vaticà, f. 27r.
Inici del segle V. Biblioteca Vaticana.
Projecte gràfic: Michelle Beghelli (Aredat)

ROMANIA GOTHICA Els orígens de la identitat europea

XVI centenari de l'inici del regnat d'Ataül

Ràvena: 24 - 25 Setembre 2010

Budapest: 1 - 2 Octubre 2010

Toulouse: 29 - 30 Octubre 2010

Barcelona: 12 - 13 Novembre 2010

A principis del segle V, el protagonisme dels anomenats "bàrbars" en les diverses esferes de la vida pública i privada sembla créixer sense interrupció. Descrit amb tons apocalíptics per nombroses fonts, el fenomen no és en realitat res més que un dels molts elements que caracteritzen un ampli procés de transformació dels móns mediterrani i europeu.

Militar a Panònia, rei a Itàlia, Gàl·lia i Hispània, espòs de la futura emperadriu Gal·la Plàcidia: les vicissituds d'Ataül i del seu efímer regnat (410-415) constitueixen un paradigma significatiu de l'època, caracteritzada per la transformació de la geografia del poder i per una extraordinària mobilitat geogràfica de persones, objectes i idees dins un ambient decididament multicultural. La tradició li atribueix la voluntat de preservar la civilitzada *Romania* en comptes de substituir-la per una *Gothia* fonamentada en tradicions estrictament bàrbares. El conflicte i la consegüent osmosi d'elements culturals romans i bàrbars constituïran sense cap dubte una de les bases de la futura identitat europea.

Amb motiu del 1600 aniversari de l'ascens al poder d'Ataül, les Universitats de Bolònia, Eötvös Loránd de Budapest i de Toulouse-II Le Mirail i l'Associació per la Recerca, Estudi i Difusió en Antiguitat Tardana (Aredat) han decidit organitzar un congrés internacional en quatre seus (Ràvena, Budapest, Toulouse i Barcelona). Més de setanta investigadors procedents de quinze països es reuniran amb l'objectiu de propiciar un ampli debat que posi de relleu la importància de la interacció cultural entre romans y bàrbars durant la primera meitat del segle V, en diversos contextos: polític, militar, social i urbà.

Barcelona, 12-13 Novembre 2010
Romania Gothica IV

Bàrbars a la ciutat tardoantiga

Presències i absències als espais públics i privats

DIVENDRES 12 NOVEMBRE, Tarda

15.00 - **A. ALCOBERRO** – **B. NAGY** – **J. PINAR** (Barcelona). Benvinguda

15.15 - **M. KAZANSKI** (París). Introducció

BÀRBARS A LA CIUTAT: IMPACTE, ACTIVITATS, PRESENCIES, ABSÈNCIES

15.30 - **J. ARCE** (Lille). "Bárbaros" ocupando las ciudades de Hispania en el siglo V: documentación literaria *versus* documentación arqueológica

16.00 - **A. ALEMANY** (Barcelona). Problemas de la evidencia documental sobre la presencia de grupos alanos en las Galias e Hispania en la primera mitad del siglo V

16.30 - **R. BOCKMANN** (Halle). Levels of power. Office and leadership between *romanitas* and *barbaritas* in the cities of the late Roman West

17.00 - Pausa cafè

17.30 - **J. VILELLA** (Barcelona). La coexistència de romans i bàrbars a Hispània durant l'Antiguitat Tardana: aspectes religioso-polítics

18.00 - **S. COSENTINO** (Ràvena). Ravenna e i barbari nel V secolo: aspetti sociali ed economici

18.30 - **G. ASSORATI** (Bolònia). *Quasi adunatam Gothis rem publicam*: il matrimonio tra Ataulfo e Galla Placidia nel rapporto tra "barbari" e Impero

DISSABTE 13 NOVEMBRE, Matí

CIUTATS I CIUTADANS BÀRBARS A OCCIDENT: HISTÒRIA I ARQUEOLOGIA

9.00 - **G.M. BERNDT** (Erlangen). Gothic vandalism? Destructions caused by Gothic invaders in Gaul and Spain. The literary evidence

9.30 - **J.A. JIMÉNEZ** (Barcelona). Visigots a les ciutats de la Tarraconense: de l'establiment d'Ataülf a la usurpació de Pere

10.00 - **J. LÓPEZ QUIROGA** (Madrid). ¿Bárbaros en el Occidente hispano? Límites y posibilidades del registro arqueológico en contextos urbanos de Lusitania y Gallaecia

10.30 - **J. BRODEUR** (Angers). Des tombes de germains orientaux dans le contexte de la ville d'Angers au Bas-Empire

11.00 - Pausa cafè

11.30 - **S. ESMONDE-CLEARY** (Birmingham). Barbarians and the fate of the towns of Roman Britain

12.00 - **A. LEONE** (Durham). Vandali in città: trasformazioni urbane nel Nord Africa post-romano

12.30 - **J. ÓDOR** (Szekszárd). The first billow of the Migration Period in Pannonia

13.00 - Pausa dinar

DISSABTE 13 NOVEMBRE, Tarda

PAISATGES URBANS A LA ROMANIA GOTHICA

15.00 - **M. HEIJMANS** (París). Arles, dernière bastion de la Romanité en Provence

15.30 - **J.M. MACIAS** (Tarragona). *Tarraco* al segle V: la darrera capital hispànica

16.00 - **J. SALES** (Barcelona). *Barcino* al segle V: configuració topogràfica de la nova ciutat cristiana

16.30 - **J.-L. BOUDARTCHOUK** (Toulouse). Les Goths de Toulouse : pouvoirs et identités

17.00 - Pausa cafè

17.30 - **I. CARTRON** (Bordeus) – **M. UBERTI** (París). Bordeaux pendant l'Antiquité tardive : élites et topographie urbaine

18.00 - **L. FONTES** (Braga). *Bracara Augusta*, de capital da Galecia a capital do reino Suevo

18.30 - **P.C. DÍAZ** (Salamanca). Conclusions

19.00 - **I. BALDINI** (Bolònia) – **S. COSENTINO** (Ràvena) – **Ch. DELAPLACE** (Toulouse) – **J. PINAR** (Barcelona) – **T. VIDA** (Budapest). Cloenda

INFORMACIÓ PRÀCTICA

SEU

Museu d'Història de Catalunya (Auditori, 4ª planta)
Pl. Pau Vila, s/n - Barcelona
Metro: línia 4, estació Barceloneta
Autobús: 17, 36, 39, 45, 57, 59, 64, 157

ACCÉS

L'accés a les sessions és lliure i gratuït.

Els assistents que ho desitgin poden realitzar una inscripció que donarà dret a un certificat d'assistència i a un exemplar de les Actes del congrés, que serà enviat a l'inscrit un cop publicades.

El pagament de la inscripció per avançat (fins l'11 de Novembre) mitjançant transferència o ingrés bancari comportarà un descompte de 5€.

Modalitats de pagament i import de la inscripció:

1. Transferència o ingrés bancari: 25€
o bé
2. Pagament en efectiu durant el congrés: 30€

Dades bancàries:

Entitat: Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona "La Caixa"

Núm. de compte: 2100 0834 53 0200565166

Titular: Associació per la Recerca, Estudi i Difusió en Antiguitat Tardana

Preguem que especifiqueu el **concepte "Romania Gothica"**, el **nom** de l'inscrit i la seva **adreça e-mail**.